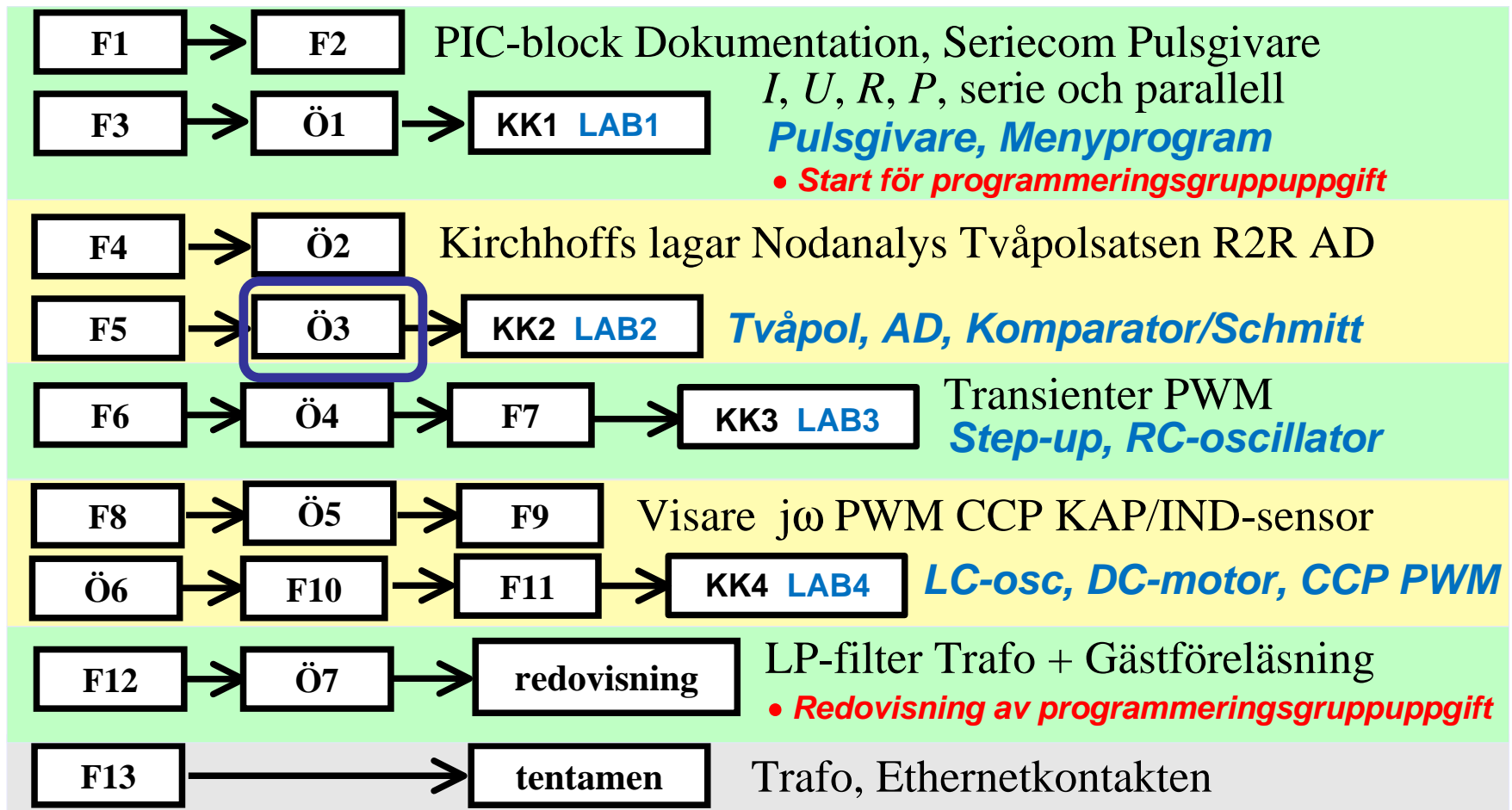
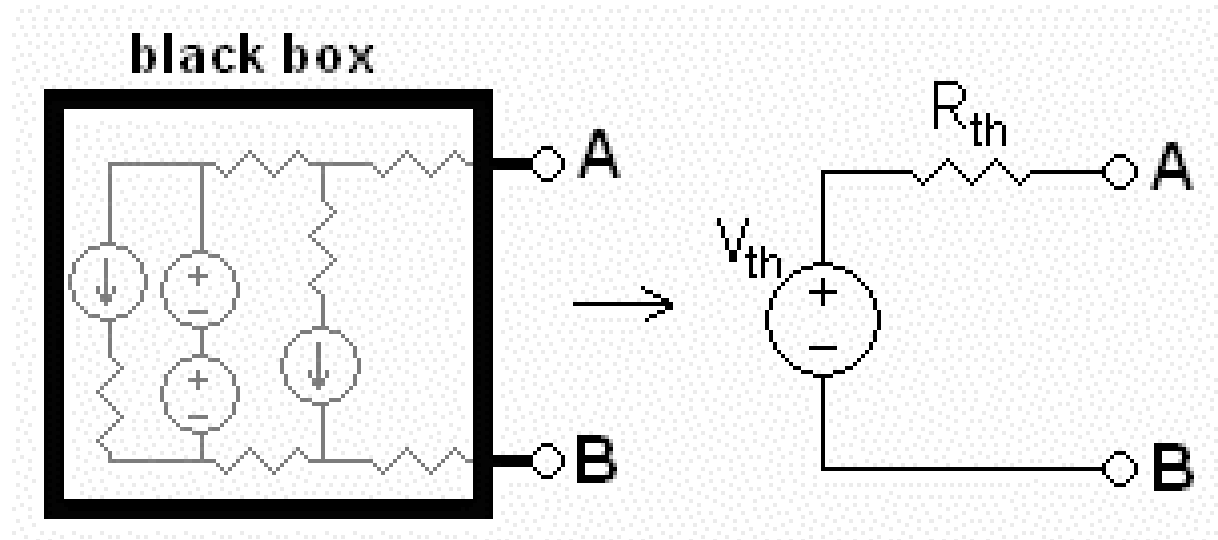

IE1206 Inbyggd Elektronik

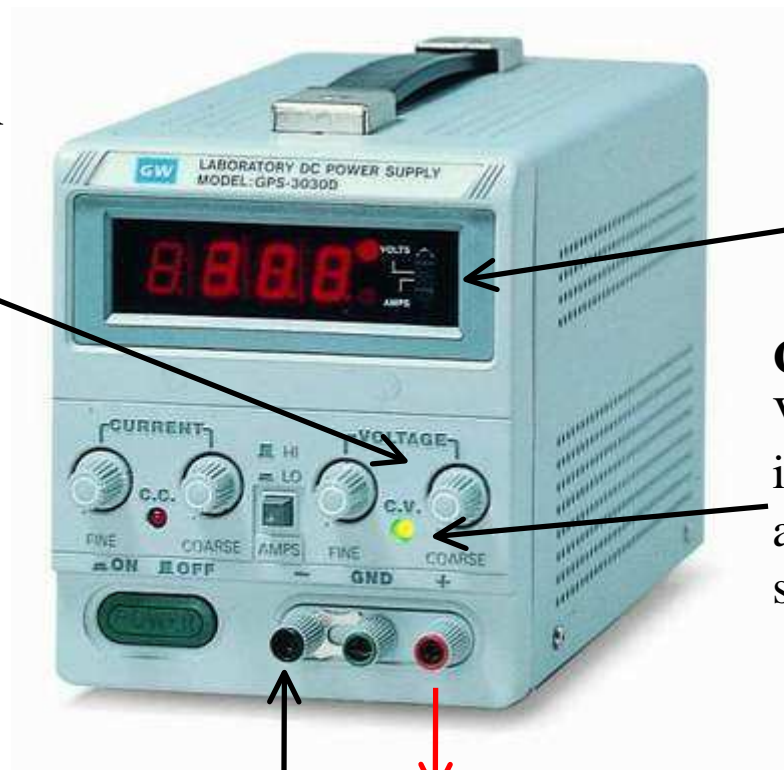
Tvåpolssatsen – Black box

? = !

Spänningsaggregatet

VOLTAGE
ratt för att ställa in
konstant spänning
Grov och
fininställningsratt

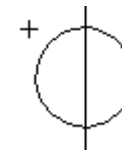
Knappar för att
välja visning av
spänning eller
ström

Voltage/Amps

C.V. Continuous
Voltage. Lysdiod som
indikerar att aggregatet
arbetar som
spänningsgenerator.

+ och - pol

(GND är för att ansluta plåthöljet till +/- för att undertrycka störningar).

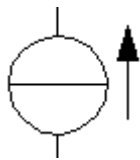

Spänningsaggregatet

CURRENT

ratt för att ställa in strömbegränsning
Grov och fininställningsratt

C.C. Continuous Current.
Lysdiod som indikerar att aggregatet arbetar som strömgenerator.

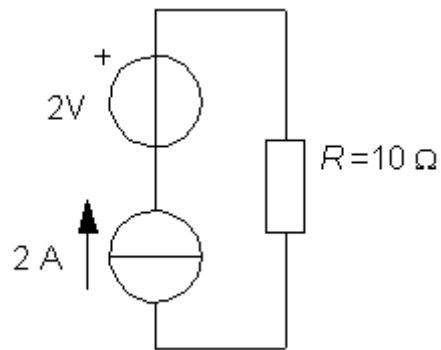
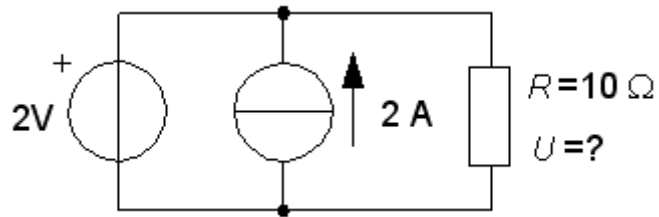

För att ställa in strömbegränsningen visar man Amps och kortsluter spänningspolerna.

Den inställda strömmen blir då den högsta ström som kan förekomma.

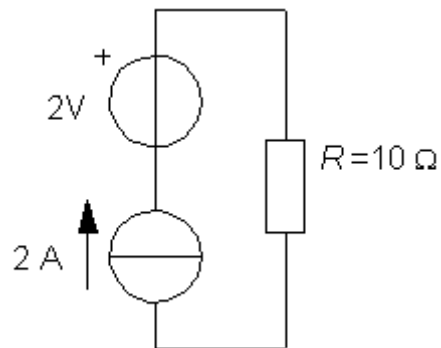
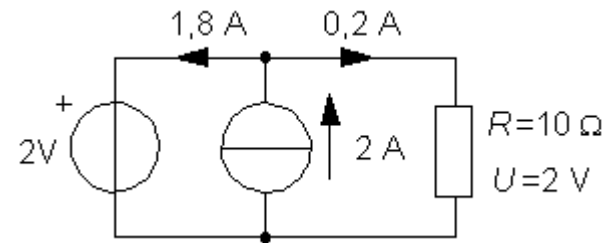
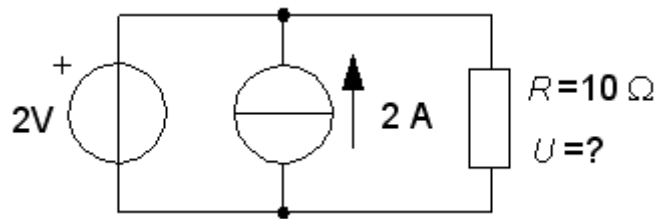
Emk och strömgenerator

(Ex. 8.1) Vilket värde får U i dessa idealiserade och vanligtvis verklighetsfrämmande kretsar.

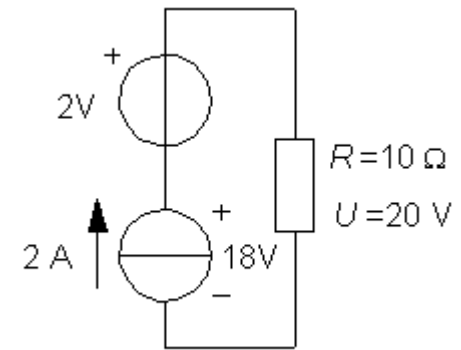
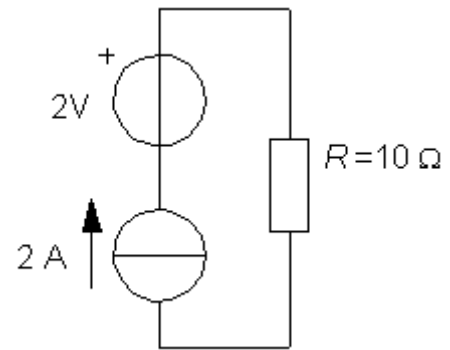
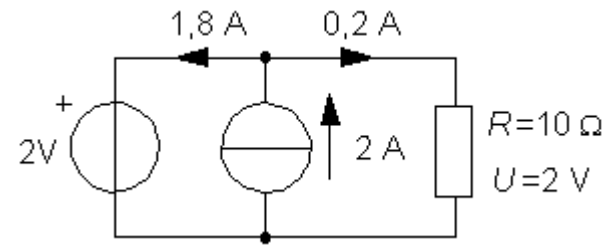
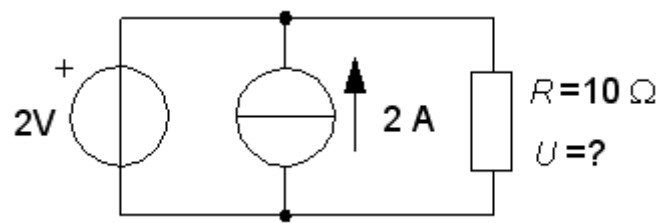
Emk och strömgenerator

(Ex. 8.1) Vilket värde får U i dessa idealiserade och vanligtvis verklighetsfrämmande kretsar.

Emk och strömgenerator

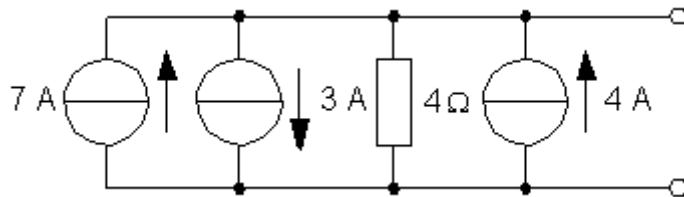
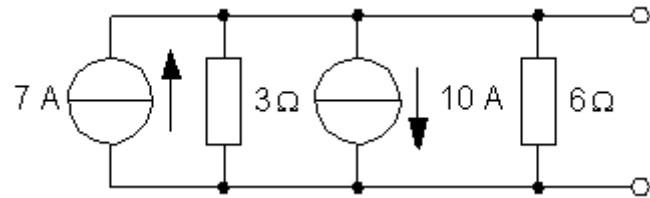
(Ex. 8.1) Vilket värde får U i dessa idealiserade och vanligtvis verklighetsfrämmande kretsar.

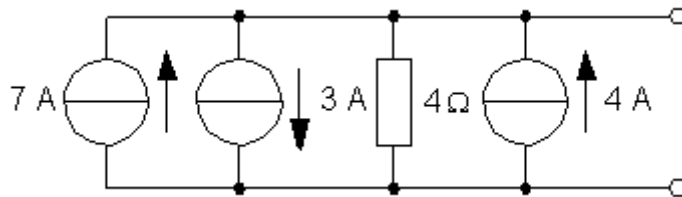
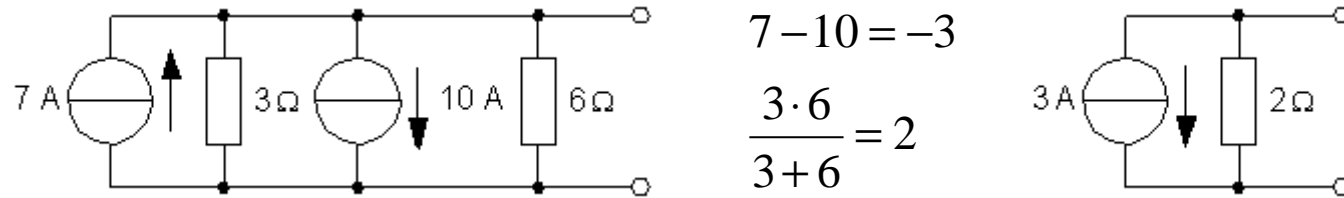
William Sandqvist william@kth.se

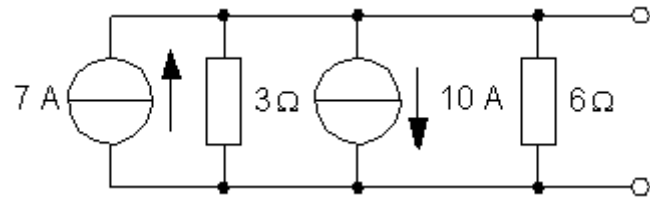
Förenkla ... (8.2)

Förenkla ... (8.2)

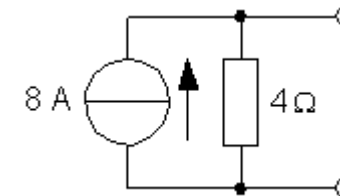
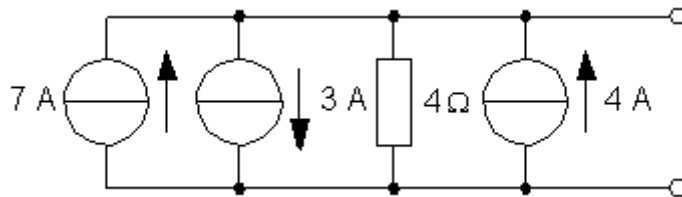
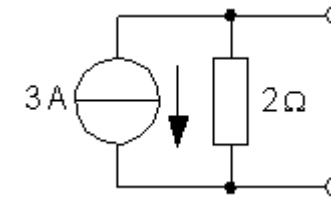

Förenkla ... (8.2)

$$7 - 10 = -3$$

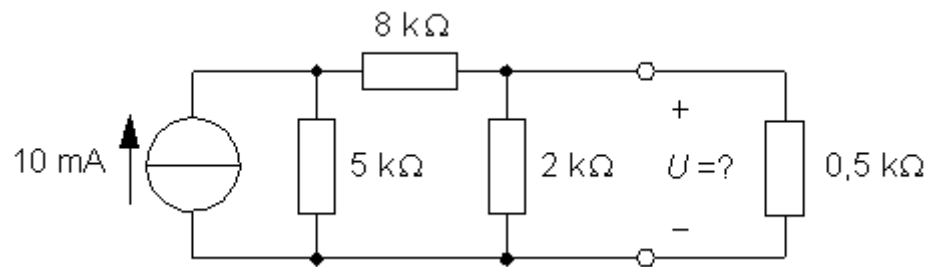
$$\frac{3 \cdot 6}{3 + 6} = 2$$

William Sandqvist william@kth.se

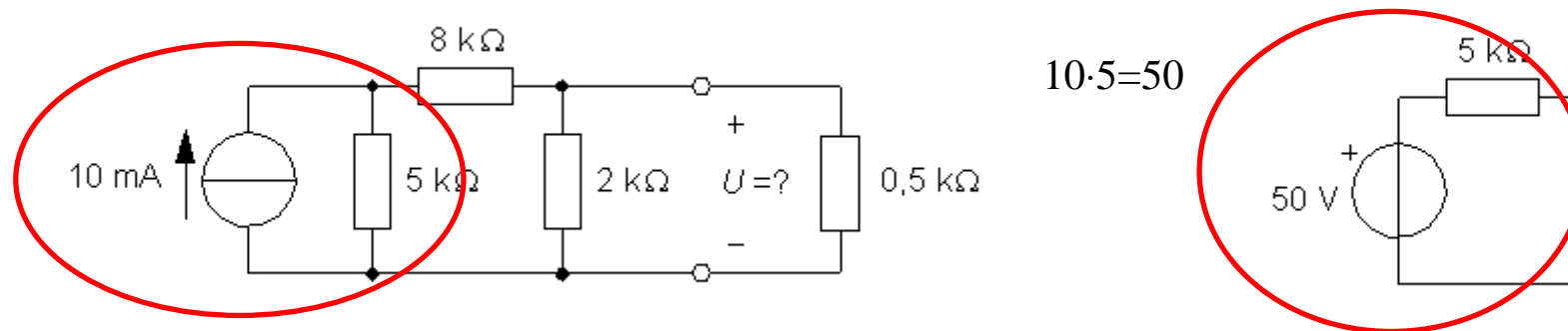
Tvåpolssatsen steg för steg ...

(8.4) Elektronikprefix [V] [k Ω] [mA]

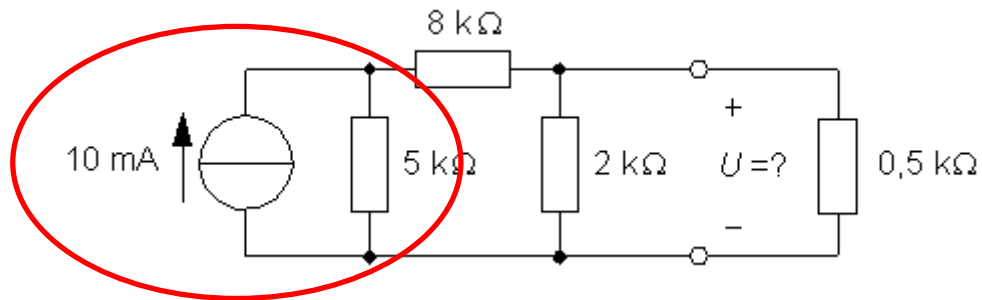
Tvåpolssatsen steg för steg ...

(8.4) Elektronikprefix [V] [k Ω] [mA]

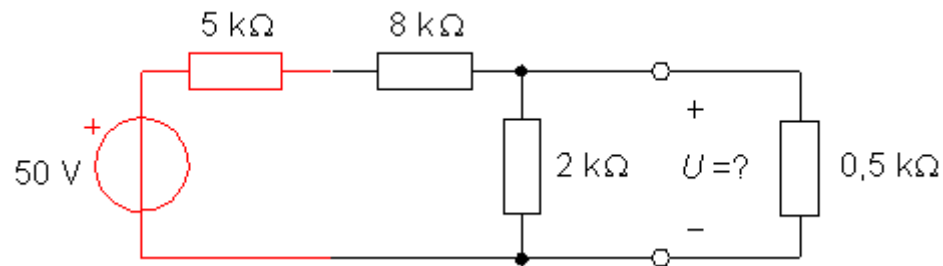
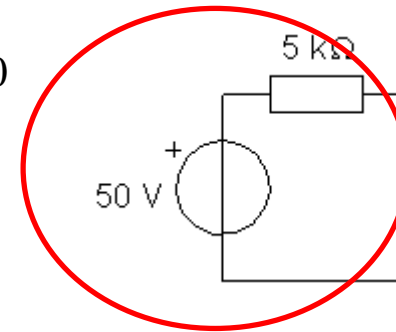

Tvåpolssatsen steg för steg ...

(8.4) Elektronikprefix [V] [k Ω] [mA]

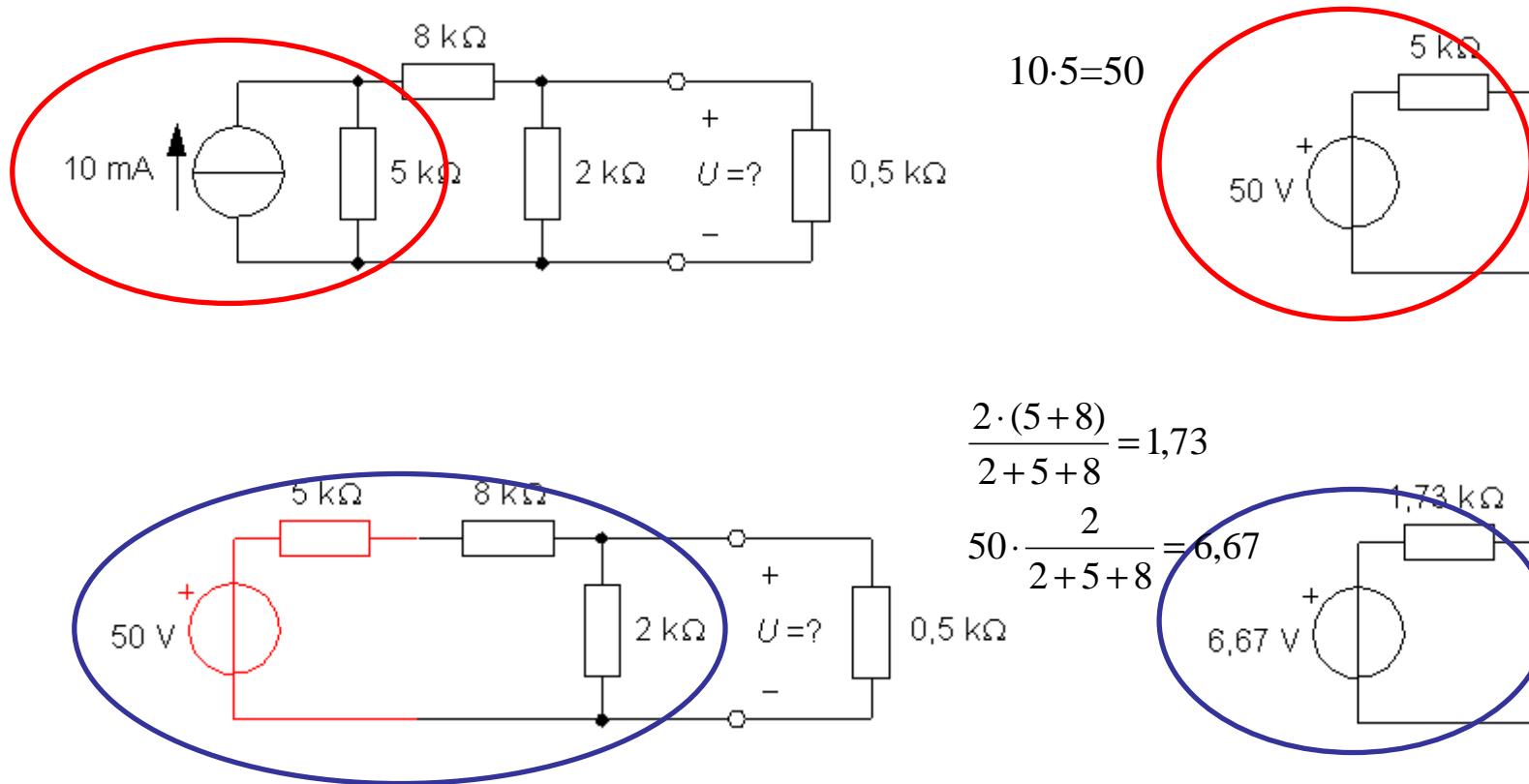

$$10 \cdot 5 = 50$$

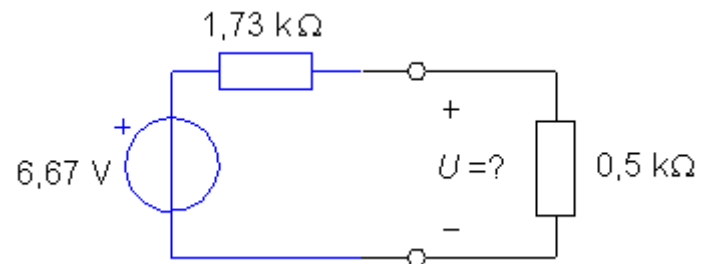
Tvåpolssatsen steg för steg ...

(8.4) Elektronikprefix [V] [kΩ] [mA]

Till sist ...

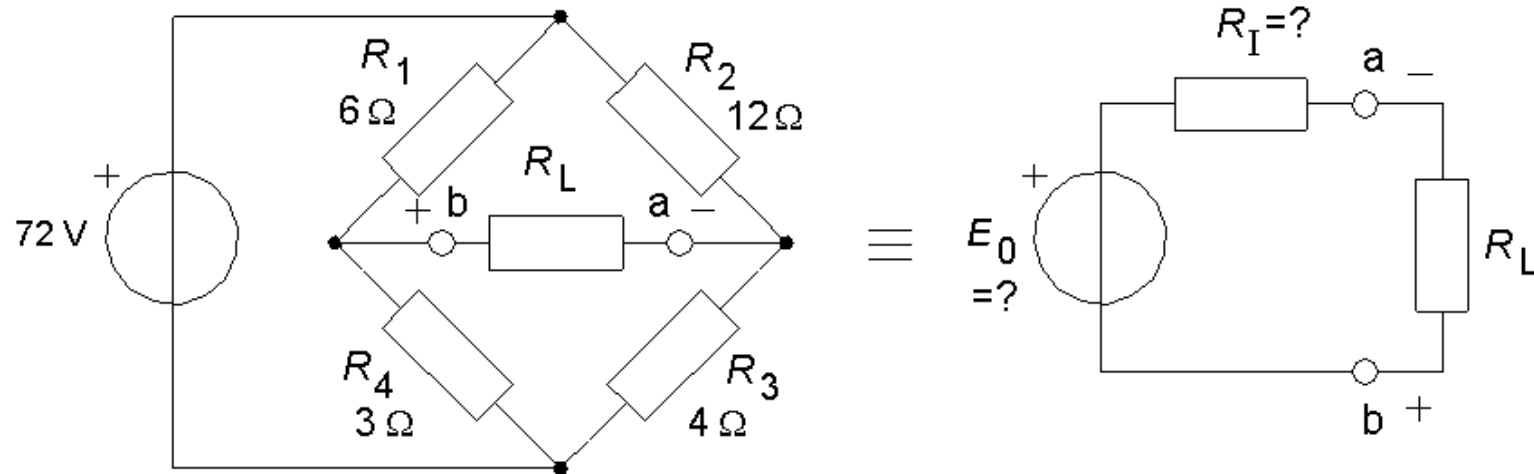

Spänningsdelningslagen:

$$U = 6,67 \cdot \frac{0,5}{0,5 + 1,73} = 1,49 \text{ V}$$

William Sandqvist william@kth.se

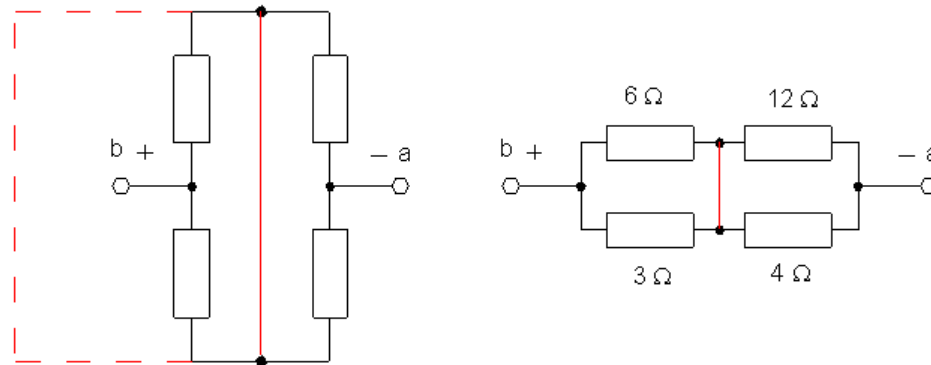
(Wheatstonebryggans tvåpolsekvivalent)

Bestäm Wheatstonebryggans tvåpolsekvivalent.

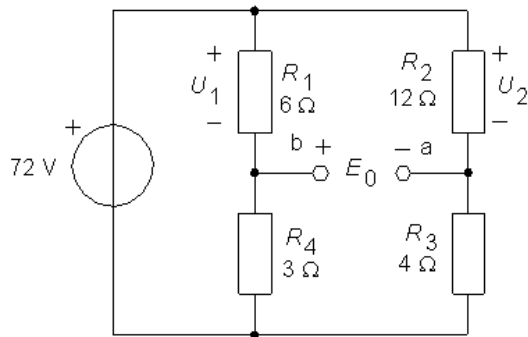
(Bestäm R_I)

Emk
nedvriden
till "0"

$$R_I = \frac{6 \cdot 3}{6 + 3} + \frac{12 \cdot 4}{12 + 4} = 5\ \Omega$$

(Bestäm E_0)

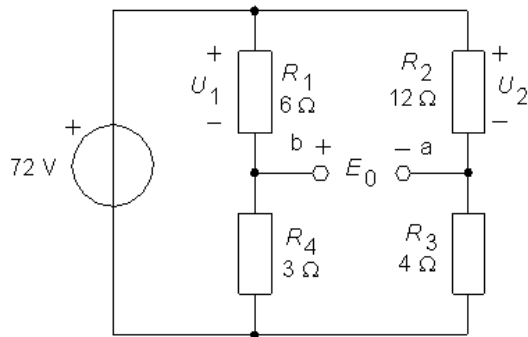

$$U_1 = 72 \cdot \frac{6}{6+3} = 48$$

$$U_2 = 72 \cdot \frac{12}{12+4} = 54$$

$$E_0 = 54 - 48 = 6\text{ V}$$

Bestäm E_0

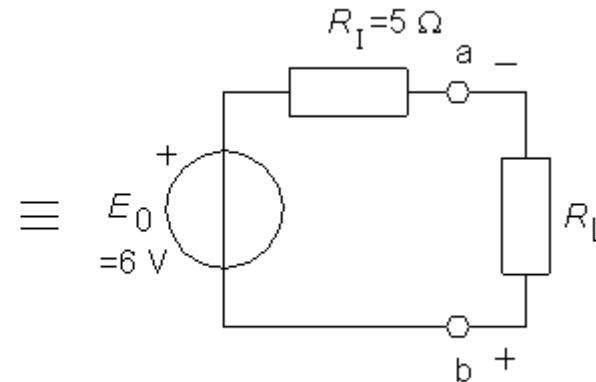
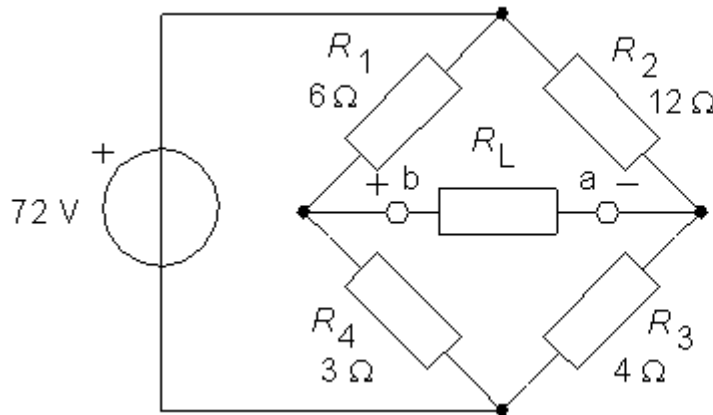

$$U_1 = 72 \cdot \frac{6}{6+3} = 48$$

$$U_2 = 72 \cdot \frac{12}{12+4} = 54$$

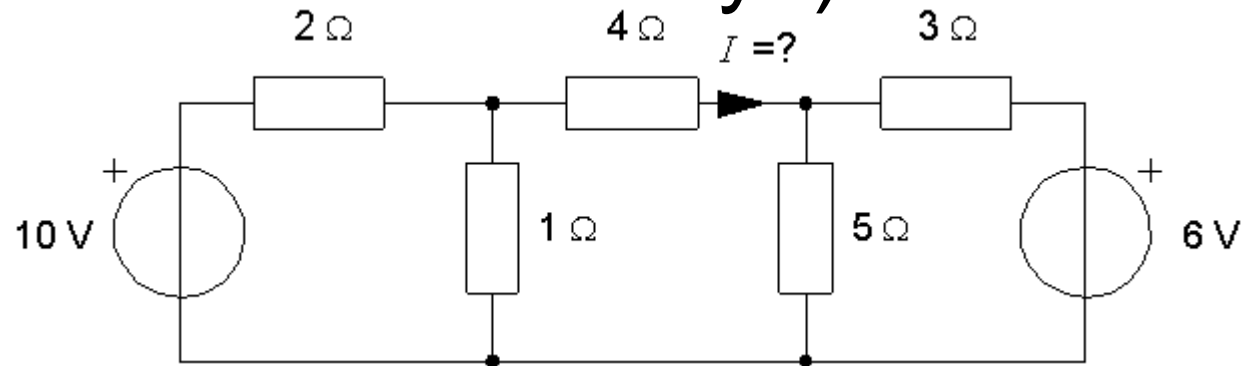
$$E_0 = 54 - 48 = 6 \text{ V}$$

Klart!

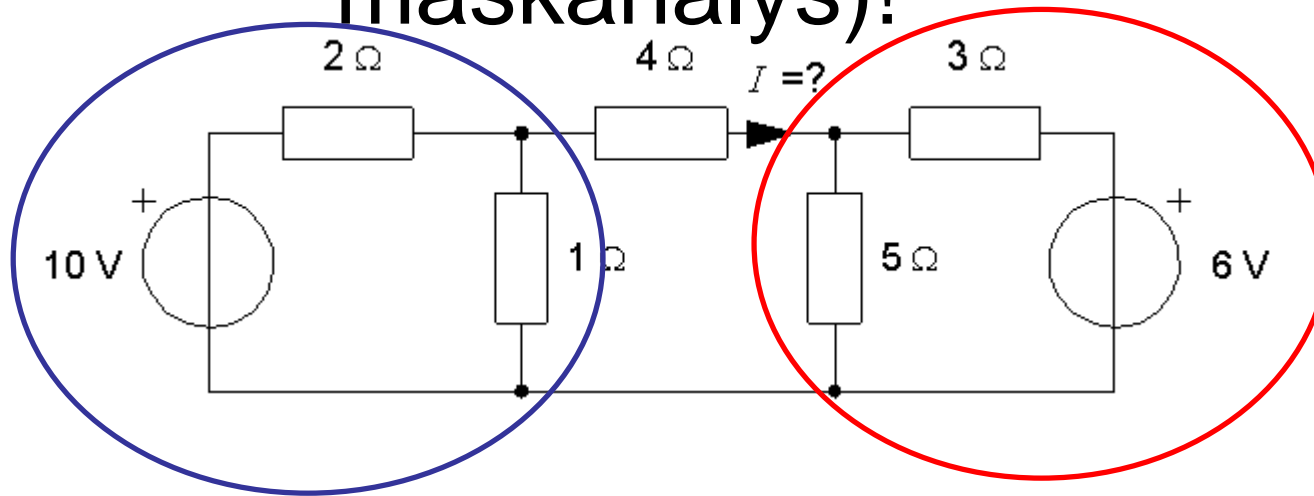
William Sandqvist william@kth.se

Tvåpolssatsen (i stället för maskanalys)!

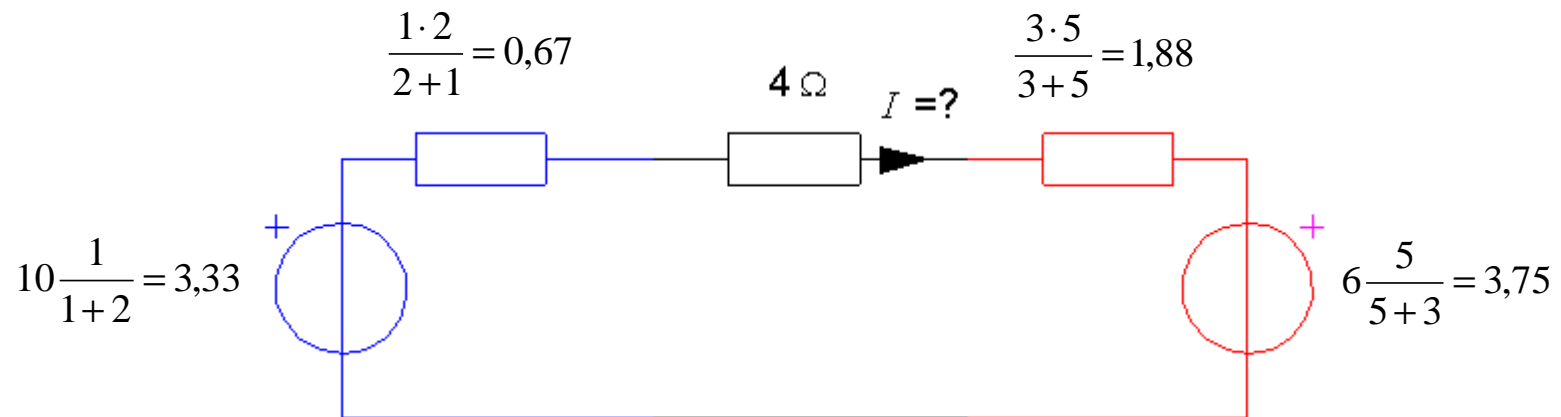
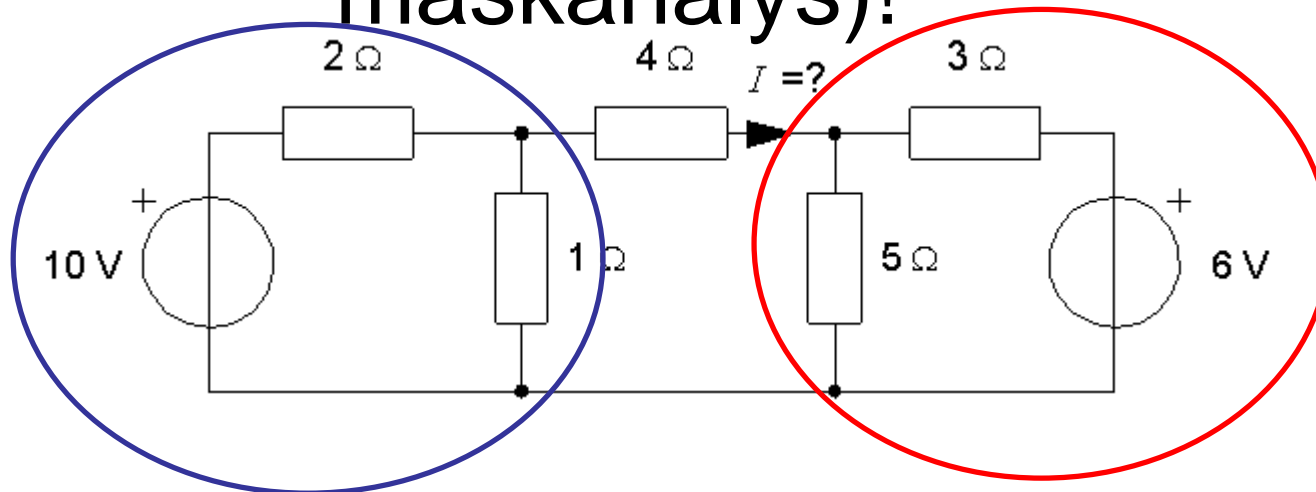

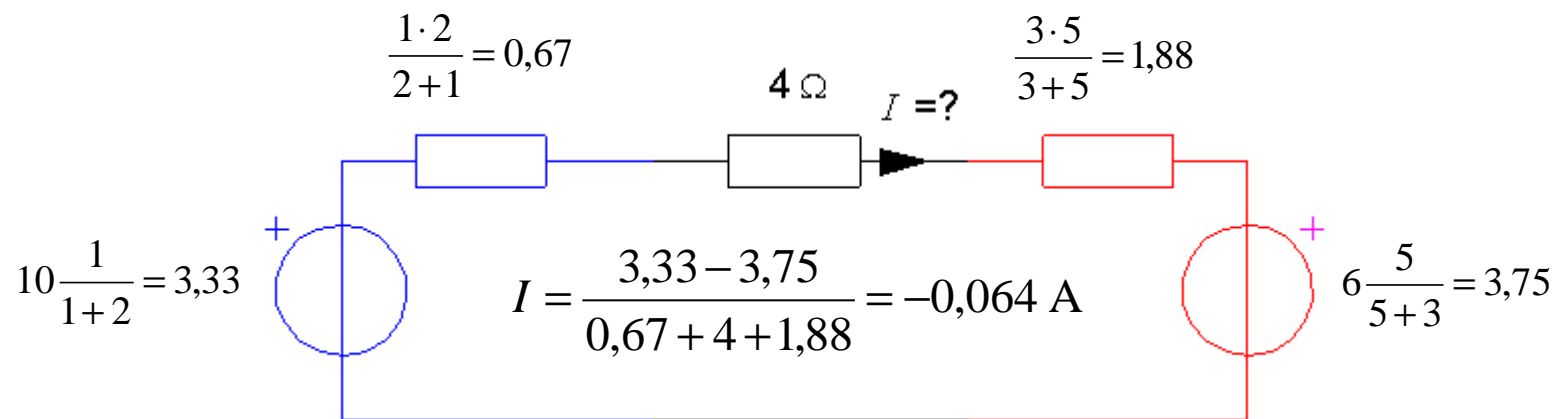
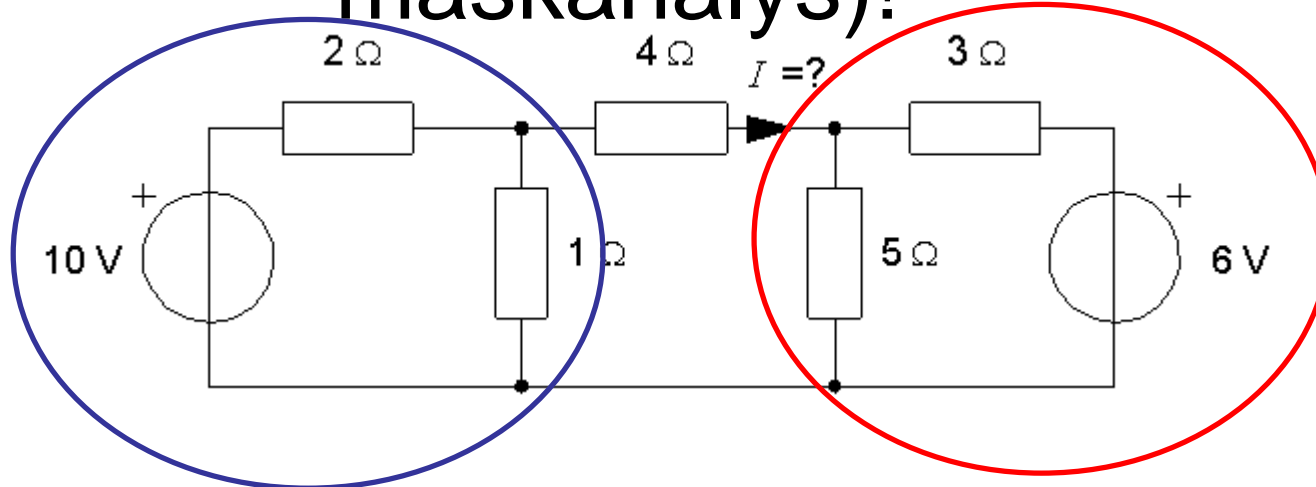
Tvåpolssatsen (i stället för maskanalys)!

Tvåpolssatsen (i stället för maskanalys)!

Tvåpolssatsen (i stället för maskanalys)!

William Sandqvist william@kth.se

Ex. strömgenerator vid nodanalys

(7.2)

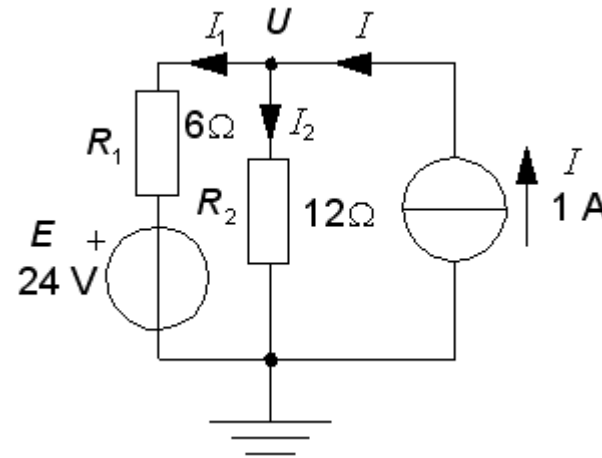
$$-I_1 - I_2 + 1 = 0 \quad I_1 + I_2 = 1$$

$$I_2 = \frac{U}{R_2} = \frac{U}{12}$$

$$I_1 = \frac{U - E}{R_1} = \frac{U - 24}{6}$$

$$1 = \frac{U}{12} + \frac{U - 24}{6} = \frac{2 \cdot U - 48 + U}{12} \quad \Leftrightarrow \quad 12 = 3 \cdot U - 48$$

$$U = 20 \text{ V}$$

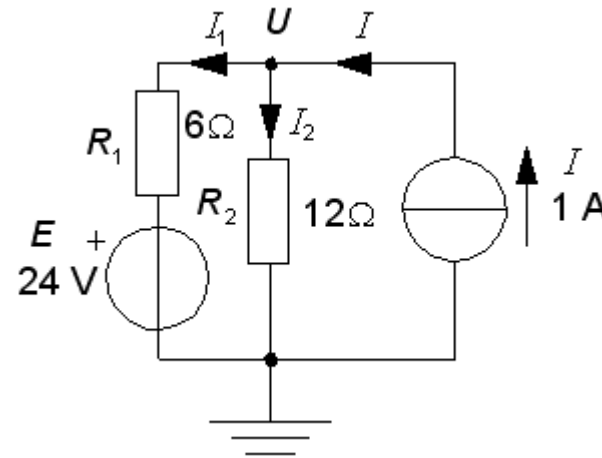

Ex. nodanalys - strömmarna

$$I_2 = \frac{20}{12} = 1,67$$

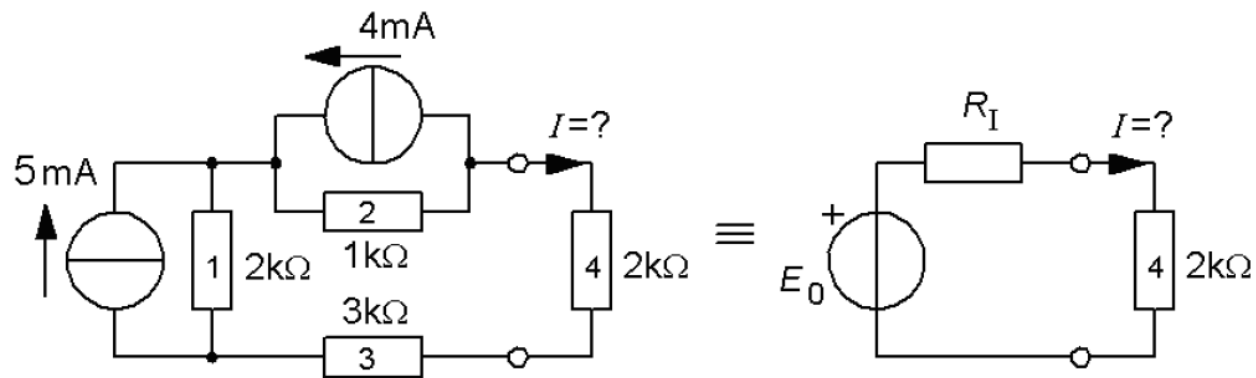
$$I_1 = \frac{20 - 24}{6} = -0,67$$

$$I_1 + I_2 = 1 \Rightarrow -0,67 + 1,67 = 1$$

William Sandqvist william@kth.se

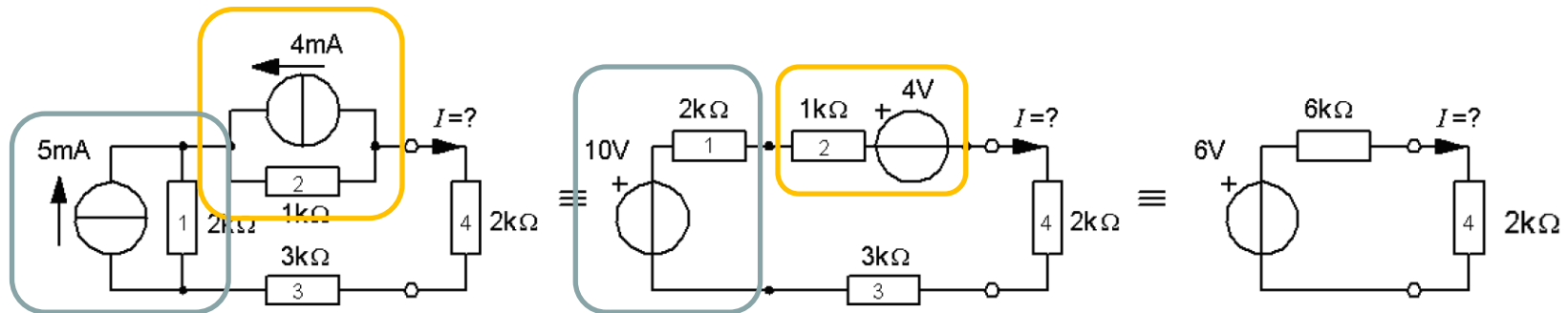
Exempel 8.9

- Tag fram en ekvivalent Thevenin-tvåpol, E_0 R_I , till nätet med de två strömkällorna.
- Beräkna därefter hur stor strömmen I skulle bli då man ansluter en resistor $R_4 = 2 \text{ k}\Omega$ till originalnätet (eller ekvivalentnätet).

Exempel 8.9

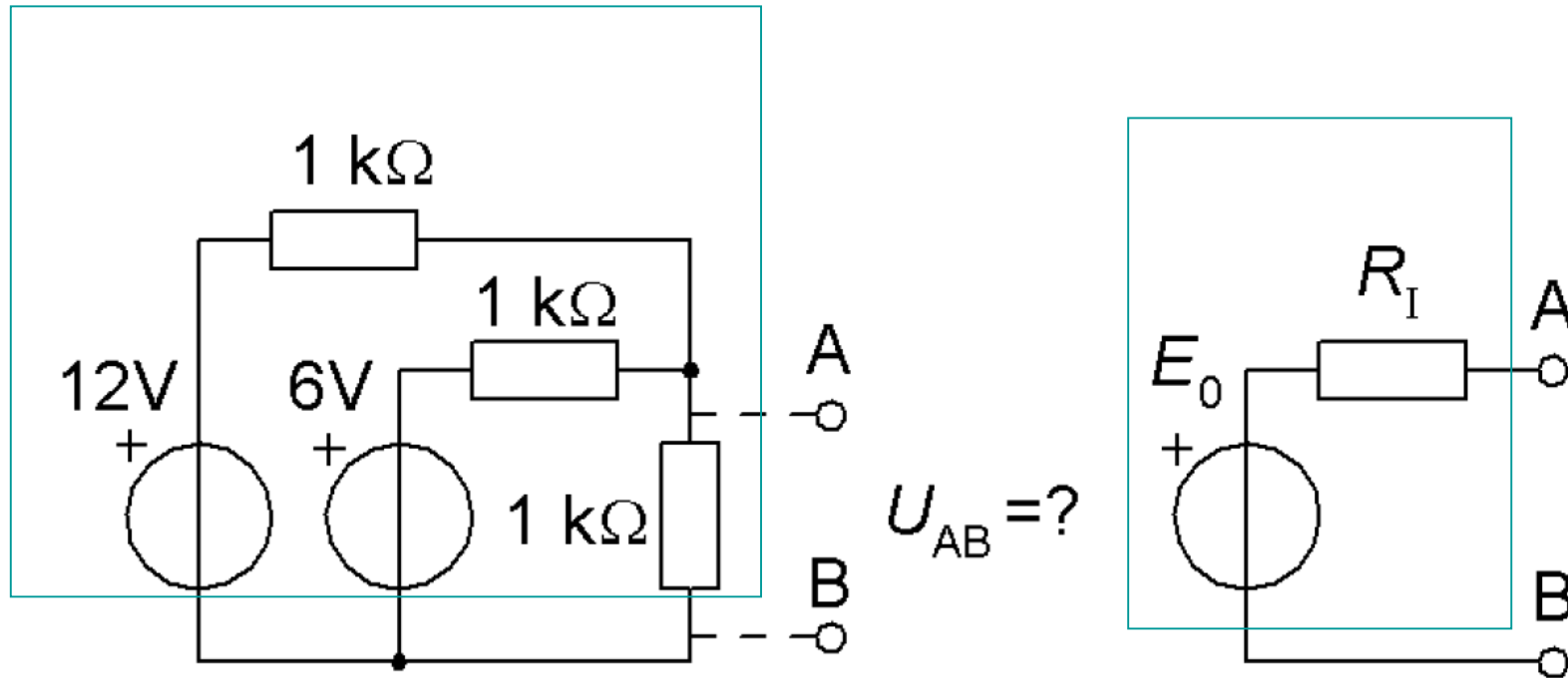

$$5\text{mA} \parallel 2\text{k}\Omega \Leftrightarrow 10\text{V} + 2\text{k}\Omega, \quad 4\text{mA} \parallel 1\text{k}\Omega \Leftrightarrow 4\text{V} + 1\text{k}\Omega \Rightarrow 6\text{V} + 6\text{k}\Omega$$

$$I = \frac{E_0}{R_I + R_L} = \frac{6}{6 + 2} = 0,75 \text{ mA}$$

William Sandqvist william@kth.se

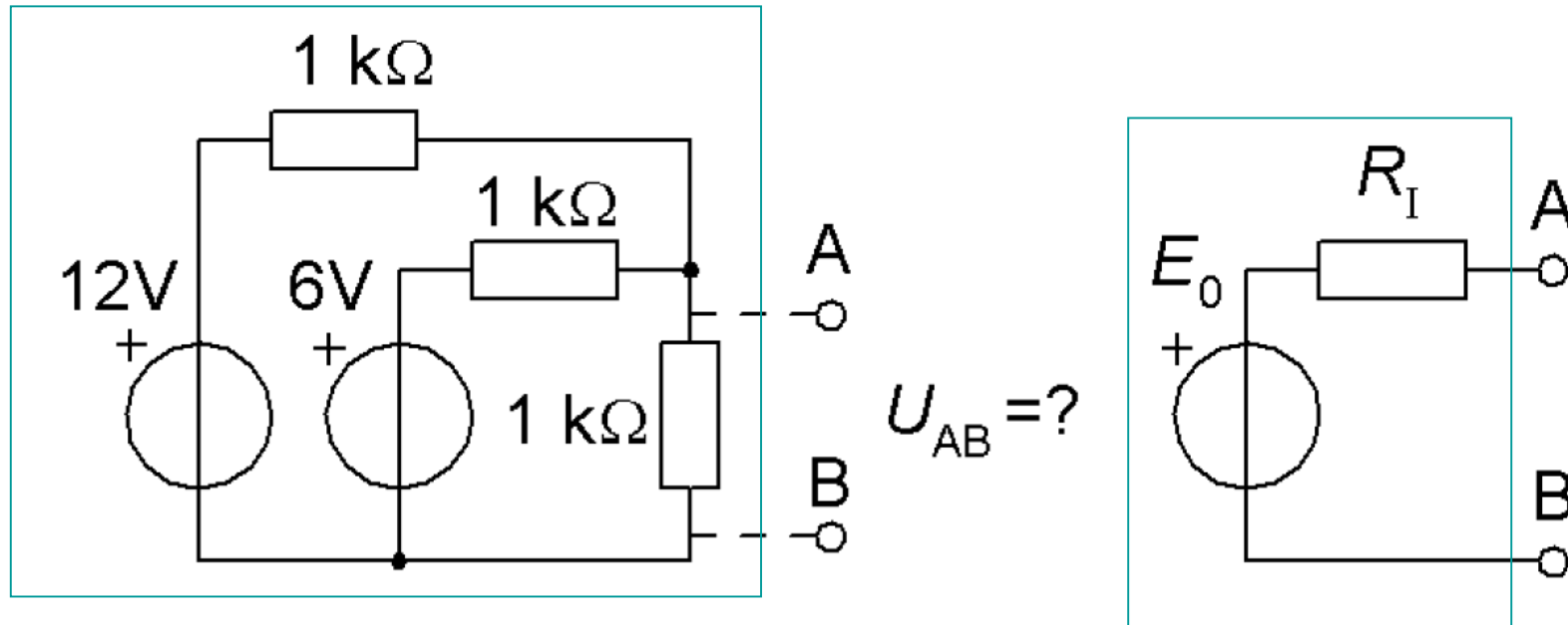
Exempel 8.10

a) Ta fram en ekvivalent Thévenin-tvåpol, E_0 R_I , till nätet med de två spänningskällorna och de tre resistorena.

b) Hur stort är spänningsfallet U_{AB} över 1 kΩ resistorn i den ursprungliga kretsen?

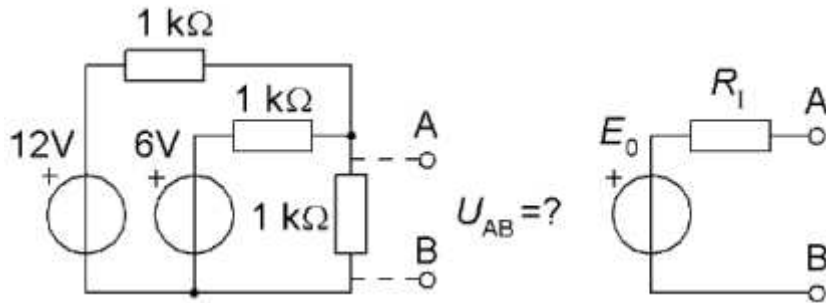
Exempel (8.10)

- Tag fram en ekvivalent Thevenin-tvåpol, E_0 R_I , till nätet med de två spänningskällorna och de tre resistorerna.
- Hur stort är spänningsfallet U_{AB} över 1 kΩ resistorn i den ursprungliga kretsen?

Exempel 8.10

Låt oss beräkna spänningafallet U_{AB} över $1\text{ k}\Omega$ resistorn i kretsen, från Thevenin ekvivalenten, eftersom U_{AB} kommer att ha samma värde som E_0 !

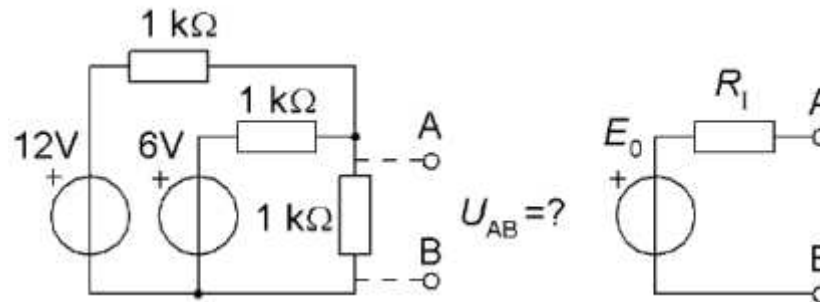
R_I är den resistans man ser när båda spänningskällorna vridits ned till 0:

$$R_I = \frac{1}{\frac{1}{1\text{k}\Omega} + \frac{1}{1\text{k}\Omega} + \frac{1}{1\text{k}\Omega}} = \frac{1}{3}\text{k}\Omega$$

Antag att A och B är kortslutna. Den tredje $1\text{ k}\Omega$ resistorn kommer då att bli strömlös och kan då ignoreras. Kortslutningsströmmen kommer från de två spänningskällorna genom deras $1\text{ k}\Omega$ resistorer:

$$I_K = \frac{12\text{V}}{1\text{k}\Omega} + \frac{6\text{V}}{1\text{k}\Omega} = 18\text{ mA}$$

Exempel (8.10)

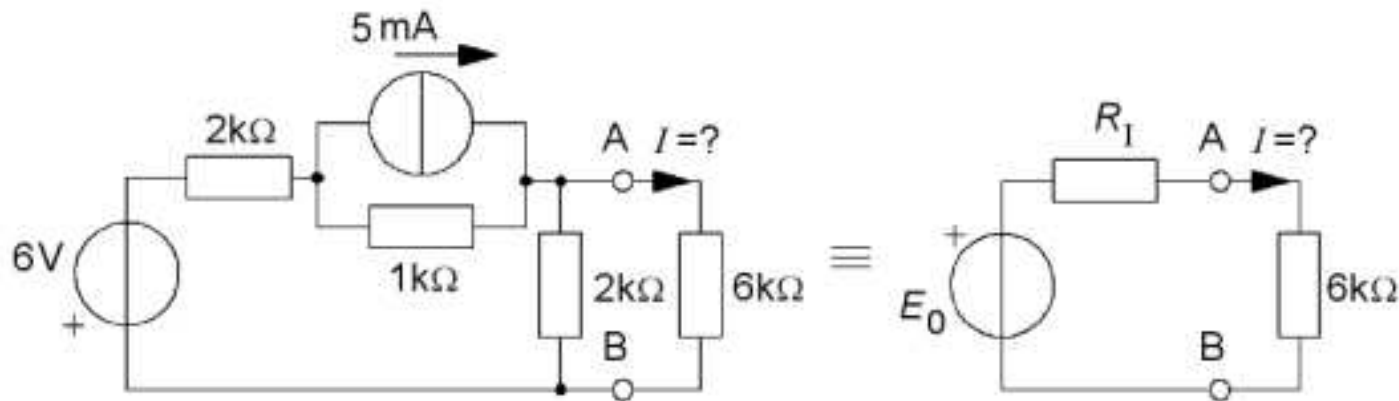
Thevenin equivalenten har samma kortslutningsström $I_K = 18\text{ mA}$. Detta gör det enkelt att räkna ut E_0 :

$$I_K = \frac{E_0}{R_I} \Rightarrow E_0 = I_K \cdot R_I = 18 \cdot \frac{1}{3} = 6\text{ V}$$

Och spänningsfallet U_{AB} är samma som E_0 . $U_{AB} = 6\text{ V}$.

William Sandqvist william@kth.se

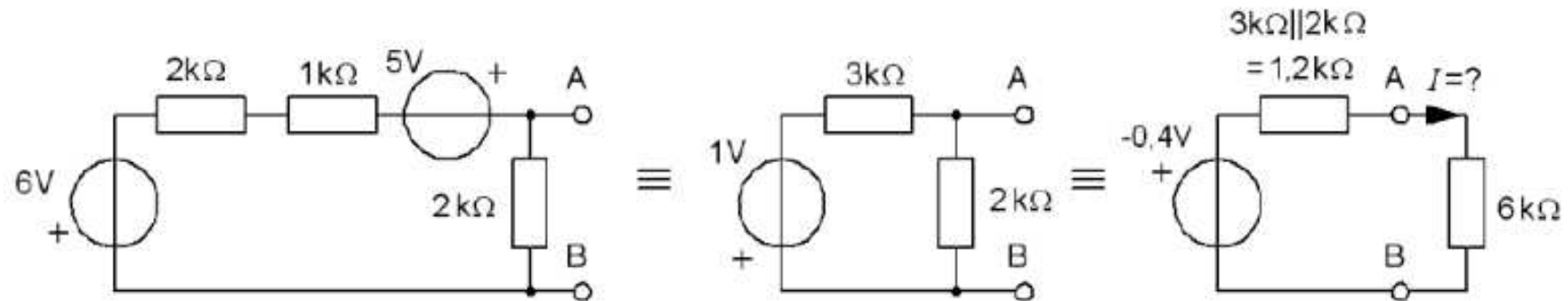
Exempel (8.11)

- Ta fram Thevenin ekvivalenten, E_0 R_1 , till kretsen med spänningskällan och strömkällan och de tre resistorerna. (6 kΩ resistorn ingår inte i kretsen).
- Beräkna hur stor strömmen I skulle bli i en resistor $R = 6$ kΩ som ansluts mellan A-B? Vilken riktning skulle strömmen få?

Exempel (8.11)

Strömkällan med $1\text{ k}\Omega$ resistorn kan transformeras till en spänningskälla. Kretsen blir då en 1 V spänningskälla med en spänningsdelare.

$$E_0 = 1 \frac{2}{3+2} = 0,4\text{ V} \quad R_I = \frac{3 \cdot 2}{3+2} = 1,2\text{ k}\Omega$$

Kretsens tomgångsspänning blir $0,4\text{ V}$, och den inre resistansen $3\text{ k}\Omega \parallel 2\text{ k}\Omega = 1,2\text{ k}\Omega$. Observera. Spänningskällan $0,4\text{ V}$ är motriktad definitionen i figuren.

William Sandqvist william@kth.se